

PANKKIBAROMETRI III/2023

30.8.2023

Sisällysluettelo

1 Kotitalouksien luotonkysyntä yhä heikkoa – pohjat jo nähty?	4
2 Yritysten luotonkysyntä heikointa sitten vuoden 2009	7

Pankkibarometri

Finanssiala ry (FA) kysyy neljännesvuosittain Pankkibarometrin avulla pankinjohtajien käsityksiä ja odotuksia luotonkysynnän ja eri sijoitusmuotojen kehityksestä. Barometri toteutetaan nettikyselynä.

Vastaajina on muun muassa pankin- ja konttorinjohtajia, konttorien esimiehiä ja luottopäälliköitä. Barometrikysely lähetetään seuraaville pankeille: Nordea, OP Ryhmä, Danske Bank, Aktia Pankki, Handelsbanken, Säästöpankkiryhmä, POP Pankki -ryhmä, Ålandsbanken, Oma Säästöpankki, Hypo, SEB ja S-Pankki. Vastaajien lukumäärät vastaavat pääpiirteissään pankkien markkinaosuuksia Suomessa.

Pankkibarometriin III/2023 saatiin yhteensä 50 kpl vastauksia, joista 23 kpl oli yritysasiakkaista vastaavilta pankinjohtajilta ja 27 kpl henkilöasiakkaista vastaavilta pankinjohtajilta.

Raportissa tulokset esitetään saldolukuina tai prosenttiosuuksina kaikista vastaajista. Saldoluvut lasketaan vähentämällä positiivista kehitystä ennakoivien vastausten prosenttiosuudesta negatiivista kehitystä ennakoivien vastausten prosenttiosuus. Luotonkysynnän kehitystä kuluvalle ja seuraavalla vuosineljänneksellä koskevissa kysymyksissä vertailukohtana on vuotta aiempi vuosineljännes.

Barometrikysely III/2023 tehtiin 9.-25.8.2023.

Lisätietoja: Johtava asiantuntija Mariia Somerla, puh. 020 793 4292 ja analyytikko Kimmo Koivisto, puh. 020 793 4257.

Tiivistelmä

Voimakkaasti kiihtynyt inflaatio ja sen hillintään käytetyt keskuspankkien koronnostot ovat heikentäneet erityisesti kiinteistömarkkinoiden tilannetta. Kotitaloudet välttelevät sekä oman asunnon että sijoitusasunnon hankintaa. Myöskään yritysten investointilainoille ei ole juuri nyt kysyntää.

Finanssiala ry:n tuoreen Pankkibarometrin mukaan kotitaloudet ovat kysyneet luottoja kesän 2023 aikana selvästi vähemmän kuin vuosi sitten. Pankinjohtajien odotukset kotitalouksien lainanottohalukkuudesta syksyille 2023 ovat karuja mutta pieniä elpymisen merkkejä voi olla jo nähtävissä. Erilaiset tarjolla olevat lainanhoidon joustomahdollisuudet ovat kasvavassa käytössä.

Yritysten luotonkysyntä sakkaa yhä pahemmin. Kesän 2023 aikana luottoja on kysytty selvästi vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan. Syksyn 2023 luotonkysyntää koskevat pankinjohtajien odotukset ovat nekin hyvin alavireiset, saldoluku painui yhä alaspäin, nyt -61 pisteeseen. Yritysten investointien rahoittaminen lainarahalla vähenee barometrin mukaan vieläkin vahvasti.

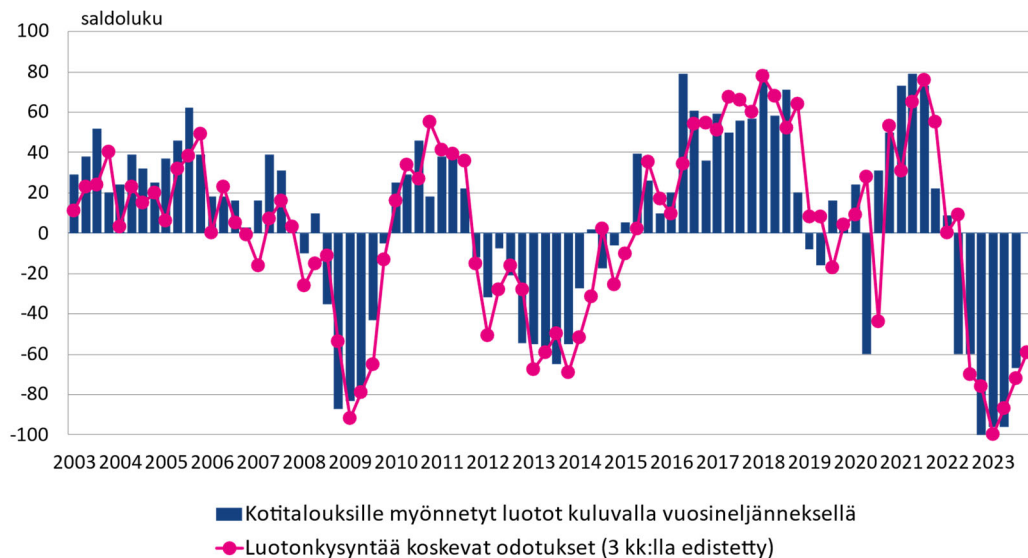
Kotitalouksien sijoituskohteiden suosiokäyrissä aiemmin tapahtunut käänne jatkuu. Tulevaan varaudutaan ennen kaikkea talletuksilla, samoin korkorahastojen suosio on edelleen vahvassa nousussa.

1 Kotitalouksien luotonkysyntä yhä heikkoa – pohjat jo nähty?

Pankkibarometrin vastaajat arvioivat, että kotitalouksien luotonkysyntä on ollut vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä selvästi vuodentakaista hiljaisempaa (kuvio 1.). Pahin synkkyys näyttää kuitenkin jääneen taakse, sillä kysyntää kuvaava saldoluku nousi -96 pisteestä -67 pisteeseen. Vastaajien joukossa on jo muutama, jotka arvioivat kysynnän pysyneen ennallaan tai jopa vilkastuneen. Miinusmerkkisenä pysynyt saldoluku ei muuttanut pitkän aikavälin keskiarvoa¹ (+13).

Odotukset kotitalouksien luotonkysynnästä vuoden 2023 syksyille ovat yhä miinuksella mutta suunta on hieman aiempaa parempaan. Luotonkysynnän odotuksia kuvaava saldoluku nousi -72 pisteestä -59 pisteeseen. Nyt jo kolme vastaajaa odottaa kysynnän kasvavan vuodentakaiseen verrattuna.

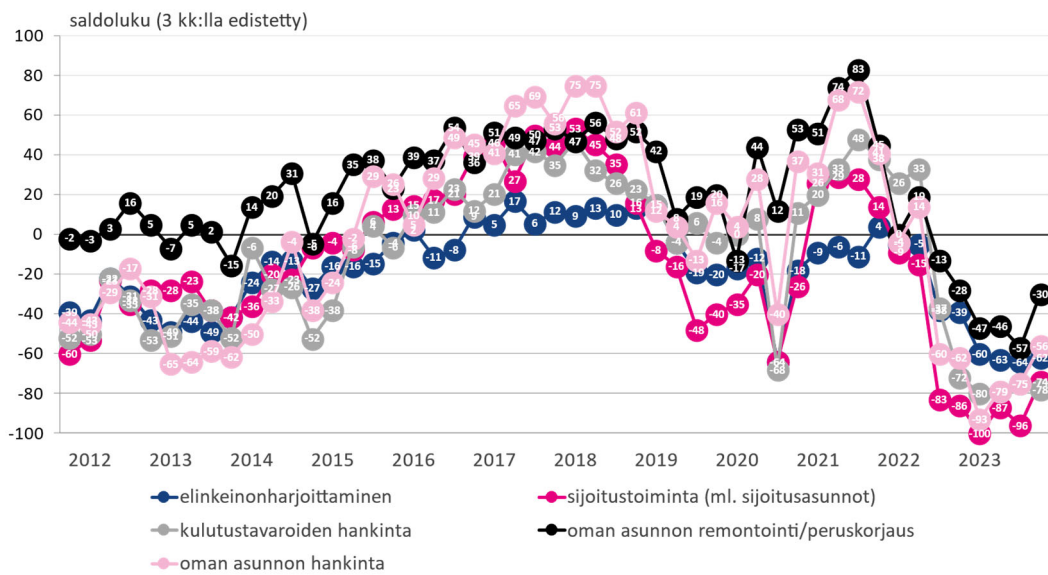
Kuvio 1. Kotitalouksien luotonkysyntä kuluvalle ja seuraavalla vuosineljänneksellä

¹ Vuosien 1997–2023 keskiarvo.

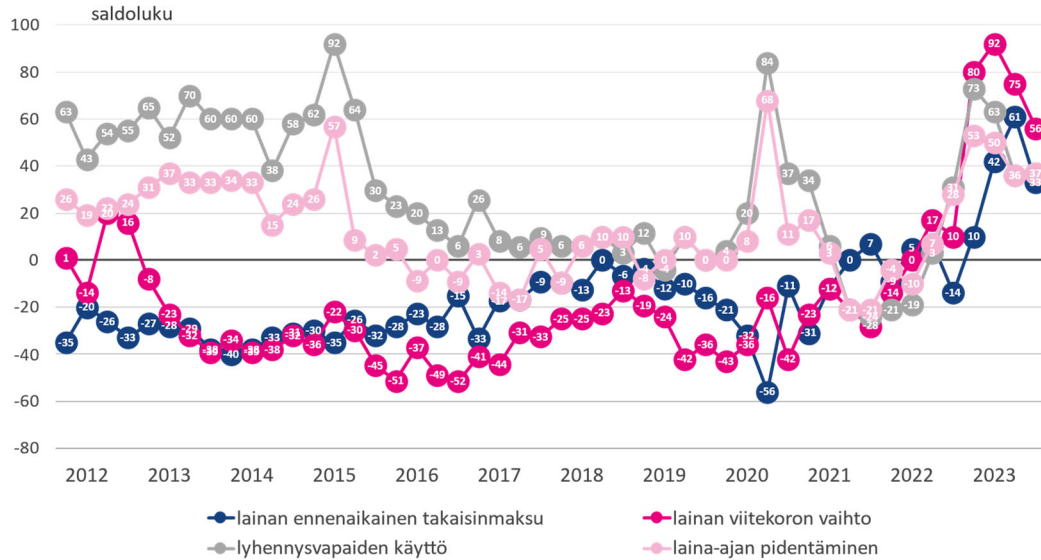
Kaikkien luoton käyttötarkoitusten saldoluviut ovat edelleen hyvin alhaalla, mutta osassa on nähtävissä orastavaa käännettä kohti parempaa (kuvio 2.). Oman asunnon hankintaan sekä oman asunnon remontointiin otettavien lainojen kysynnän vilkastumiseen uskoi pari vastaajaa kumpaankin. Elinkeinonharjoittamiseen ja kulutustavaroiden hankintaan otettavien lainojen kysyntäodotukset olivat ennallaan.

Kuvio 2. Odotukset kotitalouksien luotonottohalukkuudesta luoton käyttötarkoituksittain seuraavalla vuosineljänneksellä

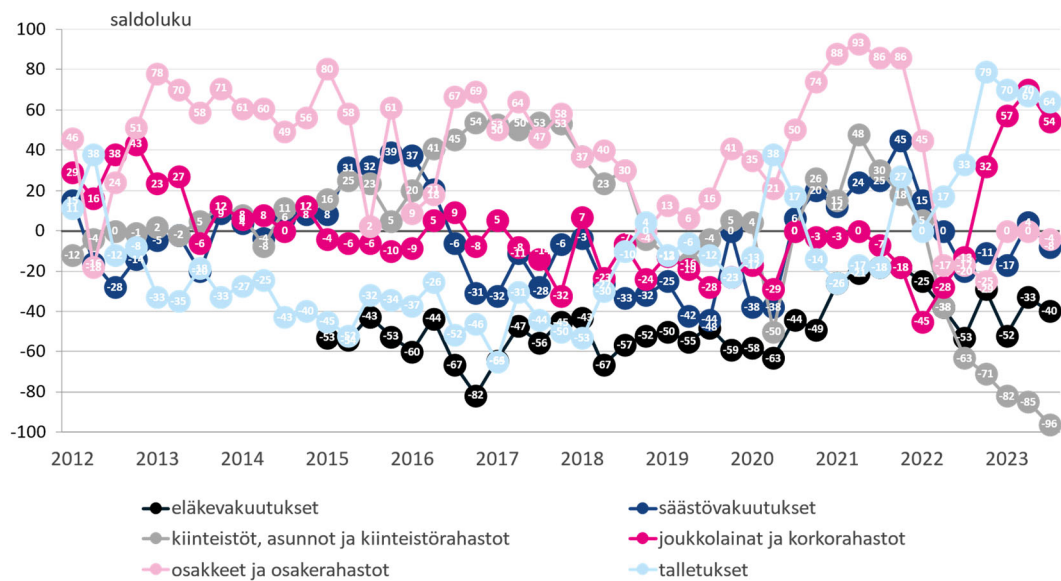
Erialaisten lainanhoidon joustomahdollisuuksien käyttö on vieläkin kasvussa, mutta saldokäyrät ovat jo alenemassa. Vuoden 2022 keväällä alkaneen korkojen nousun myötä nollakorkomaailma on jäänyt taakse, ja monilla lainaa ottaneilla korkomenot ovat kasvaneet tuntuvasti. Lainan viitekoron vaihtoa käytetään yhtenä joustokeinona (kuvio 3.). Lainojen enneaikainen takaisinmaksu on lisääntynyt joustokeinona niillä, joille se on mahdollista. Asiakkaiden taloudellisten tilanteiden eriytyminen näkyy annetuissa vastauksissa.

Kuvio 3. Joustomahdollisuuksien käyttö kotitalouksien lainanhoidossa tällä hetkellä

Korkojen noustessa korkorahastojen suosio sijoituskohteena on edelleen vahva, vaikka se laskikin hieman 54 pisteeseen (kuvio 4.). Myös talletusten suosio pysyi edelleen korkeana. Markkinoiden epävarmuus jatkuu vieläkin, ja monilla kuluttajilla on yhä tarve varautua talletuksilla ja/tai käteisellä. Useiden sijoituskohteiden suosioikäyrät pysyivät silti matalalla tasolla. Asunto- ja kiinteistösijoitusten suosio aleni edelleen rikkoen jälleen kerran ennätysalhaisen tasonsa. Säästövakuutuksissa saldo oli taas hivenen negatiivinen.

Kuvio 4. Eri sijoituskohteiden suosio kotitalouksien keskuudessa tällä hetkellä

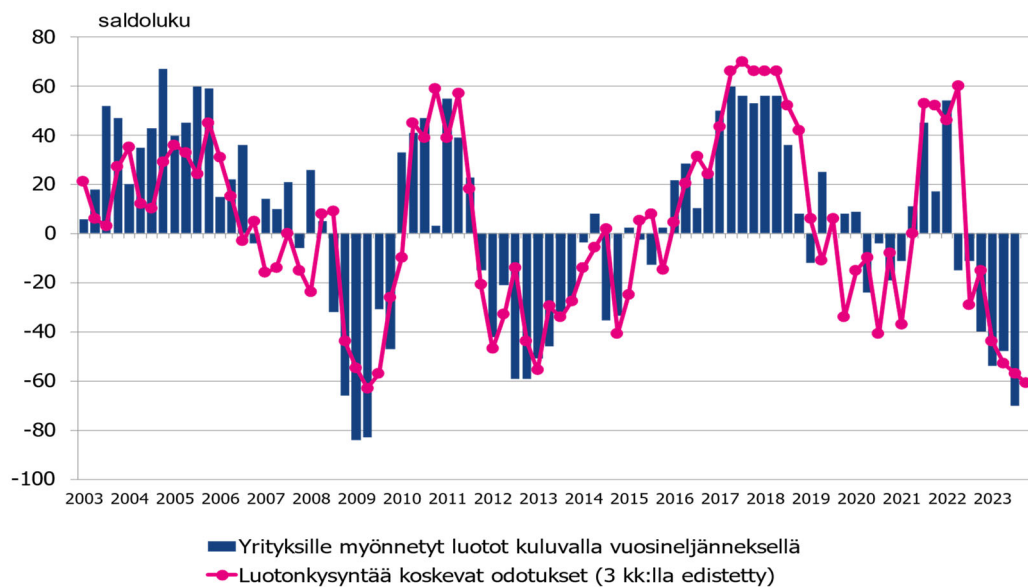

2 Yritysten luotonkysyntä heikointa sitten vuoden 2009

Pankkibarometrin vastaajat arvioivat, että yritykset ovat kysyneet kesän 2023 aikana luottoja selvästi viime vuoden vastaavaa aikaa vähemmän. Saldoluku laski -48 pisteestä -70 pisteeseen (kuvio 5.). Myös pitkän ajan keskiarvo aleni pisteellä (11)².

Yritysten luotonkysynnän odotukset syksyille 2023 ovat nekin erittäin heikot. Saldoluku laski -55 pisteestä -61 pisteeseen, joka tarkoittaa, että kysyntä heikkenee yhä hyvin vahvasti. Seitsemän kymmenestä vastaajasta odottaa kysynnän vähenevän.

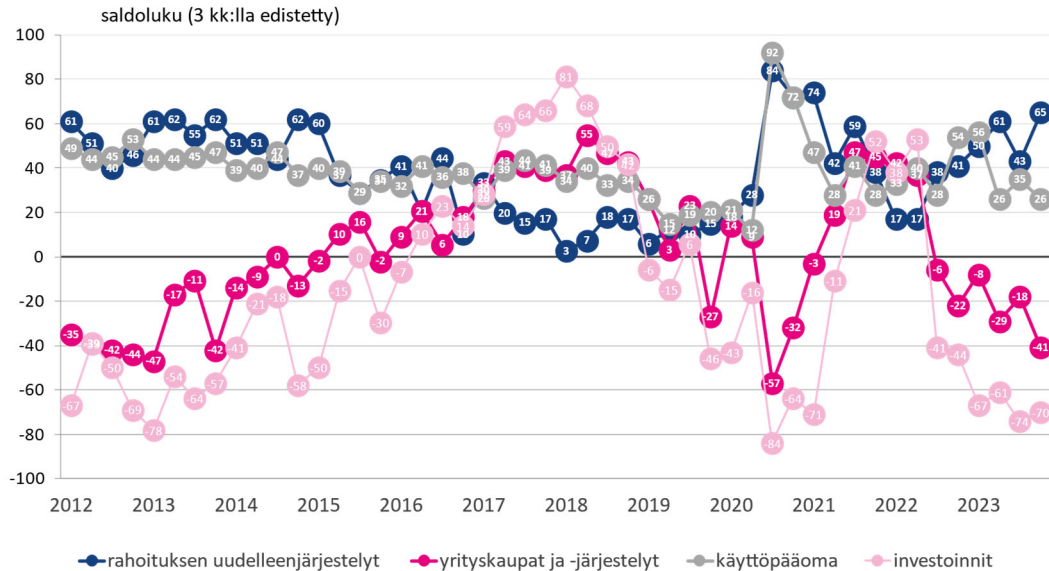
Kuvio 5. Yritysten luotonkysyntä kuluvalle ja seuraavalla vuosineljänneksellä

Talustilanteen ja -näkömien heikkeneminen heijastuu yritysten luotonkysyntää koskevissa odotuksissa. Rahoituksen uudelleenjärjestelyihin ja käyttöpääomaan tarvittavien lainojen ottohalukkuuden arvioidaan yhä vain lisääntyvän. Sen sijaan investointeihin käytettävien luottojen kysynnän odotetaan alenevan syksyn 2023 aikana erittäin vahvasti vuodentakaiseen verrattuna. Myös yrityskauppoihin ja -järjestelyihin käytettävien lainojen kysynnän odotetaan vähenevän selvästi (kuvio 6.).

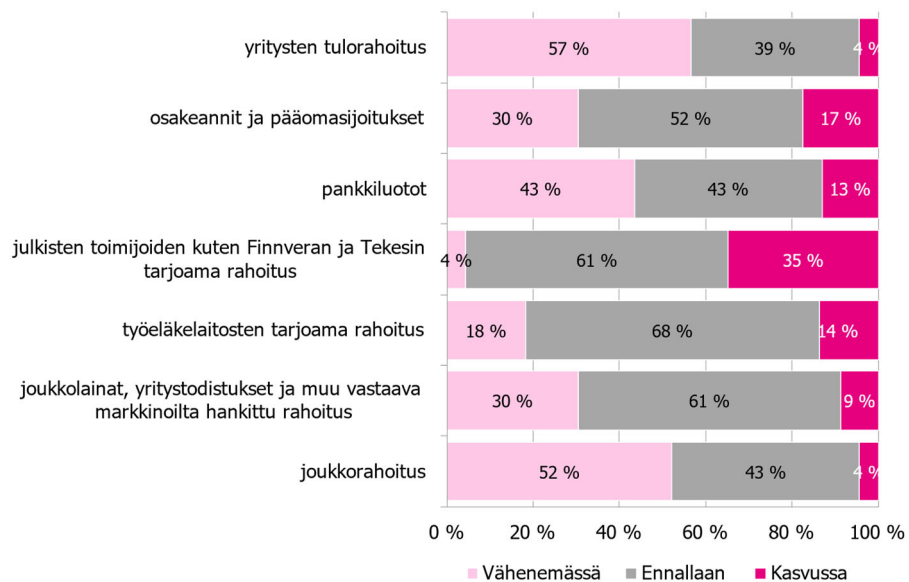
² Vuosien 1997–2023 keskiarvo.

Kuvio 6. Odotukset yritysten luotonottohalukkuudesta käyttötarkoituksittain seuraavalla vuosineljänneksellä

Pankkibarometrin vastaajien mukaan yritysten rahoituslähteistä ainoastaan julkisen rahan käytössä tilanne on ennallaan. Muissa rahoitusmuodoissa käyttö on nettomääräisesti vähenemässä (kuvio 7.).

Kuvio 7. Eri rahoitusmuotojen käytön kehitys tällä hetkellä yritysten keskuudessa

Finanssiala ry
Itämerenkatu 11-13
00180 Helsinki
www.finanssiala.fi

FINANSSIALA

